

Elintarviketurvallisuus Elintarvikelainkokonaisuudistus Oiva

Joensuu 2.2.2021

Jaana Elo

KoKo Palvelut

Elintarviketurvallisuus

Mitä se on?

- Tärkeä osa koko yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta
- Ruoka ei aiheuta terveyshaittaa ihmisille eikä eläimille
- Hyvä ravitsemus - huono ravitsemus sairastuttaa meitä satakertaisesti ruoan mikrobeihin ja kemikaaleihin verrattuna
- Elintarvikevalvonta
  - Varmistaa elintarvikkeiden turvallisuus
  - Varmistaa elintarvikkeiden laatu – kuluttajaa ei saa johtaa harhaan
  - Tuvallinen pakkaaminen – elintarvikkeiden kanssa kosketuksiin joutuvat materiaalit
  - Omavalvonta – toimijan vastuiden ja velvollisuuksien täyttäminen
  - Viranomaisvalvonta – varmistaa omavalvonnan toimivuus ja tukea yrityksiä turvallisuuskysymyksissä

Elintarvikelain kokonaisuusudistus

- Elintarvikelaki (23/2006)
  - Maailma on muuttunut
  - Lakia muutettu yli 20 kertaa
- HE 262/2018 eduskuntaan joulukuun 2018 alussa
- Elintarvikelain kokonaisuudistus oli sidottu maakuntaorganisaatioon maakuntaudistus ei toteutunut
  - > uudistusta ei voitu saattaa voimaan ilman maakuntia
- Osa muutoksista toteutettiin elintarvikelain muutoksella (1397/2019)
  - Voimaan 1.1.2020
- Uudistuksen tavoitteet ja kehityskohteet edelleen ajankohtaisia ja tarpeellisia
  - > sääntelyn ja valvonnan sujuvoittaminen elintarviketurvallisuutta vaarantamatta
  - > harmaan talouden torjuminen
  - > elintarvikevientiin panostaminen
- Aikataulu
  - Kesällä 2020 lausunnolla
  - 4.2. MMM tiedote -> Eduskunnan käsittelyyn
  - Tarkoitus saada voimaan 21.4.2021

Kokonaisuudistuksen tavoitteet

- Tarkastellaan laki kokonaisuutena
  - Lain käytettävyys ja selkeys paranee
- Arvioidaan elintarvikelain nojalla annetut kansalliset hygienia-asetukset:
  - MMMa elintarvikehygieniasta
  - MMMa elintarvikevalvonnasta
  - MMMa zoonooseista
  - Lausuntojen kommentit käsittelyssä -> tavoite saada voimaan 21.4.2021
- Vahvistaa EU-lainsäädäntöön kirjattua periaatetta
  - **toimija vastaa** elintarvikeketjun kaikissa vaiheissa elintarvikkeiden turvallisuudesta ja siitä, että toiminta täyttää elintarvikelainsäädännön vaatimukset
- Selvitetään ympäristöterveydenhuollon järjestämistä osana sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta
  - Sote-ministerityöryhmä linjasi helmikuussa 2020 -> ympäristöterveydenhuollon tehtäviä ei tässä vaiheessa sisällytetä maakunnan tehtäviin
  - Tehtävien siirtoa selvitetään myöhemmin
    - Mm. tupakkalainvalvonta, kemikaalivalvonta

Suhde EU-lainsäädäntöön selkeytetty

- ▶ Erityisesti valvonta-asetuksen (EU) 2017/625 vaikutukset
  - ▶ Asetuksella säädetään jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten suorittamien virallisen valvonnan ja muiden virallisten toimien suorittamisesta
- ▶ Informatiiviset viittaukset poistettu – poistettu päällekkäisyyksiä
  - ▶ EU-asetukset voimassa sellaisenaan
- ▶ Terminologiaa yhtenäistetty EU-lainsäädännön kanssa, esim.
  - ▶ Eläimistä saatava elintarvike -> eläinperäinen elintarvike
  - ▶ Ilmoitettu elintarvikehuoneisto -> rekisteröity elintarvikehuoneisto
  - ▶ Laitos -> hyväksytty elintarvikehuoneisto
  - ▶ Tarkastuseläinlääkäri -> virkaeläinlääkäri
  - ▶ Lihantarkastaja -> virallinen avustaja
  - ▶ Terveysvaara -> vaara

Elintarvikelain tarkoitus ja soveltamisala

- ▶ Lain tarkoitus ja soveltamisala ennallaan
  - ▶ Elintarvikekontaktimateriaalit aiempaa selkeämmin esille
  - ▶ Olennaista löytää tasapaino - elintarviketurvallisuus ja elintarvikealan toimintaedellytykset
- ▶ Valvonnan periaatteet - valvonnan **vaikuttavuus**
  - ▶ Valvonnan painopiste huoneistojen valvonnasta toiminnan valvontaan
    - ▶ Elintarvikkeiden käsittely ei enää ole perinteisesti sidottu elintarvikehuoneistoon
  - ▶ Valvonnan kohdentaminen -> hyvät ja vähemmän hyvät
  - ▶ Vapaaehtoisten laatujärjestelmien status
  - ▶ Riskiperusteisesti kohdentaa sinne, missä tarvitaan
- ▶ Elintarvikemääräysten velvoitteita toimeenpantaessa ja niiden noudattamista valvottaessa on otettava huomioon elintarvike- ja kontaktimateriaalitoiminnan **luonne ja laajuus** sekä toimintaan liittyvät muut elintarviketurvallisuuteen ja kuluttajansuojaan vaikuttavat seikat, jollei laissa toisin säädetä

Vastuuta ja vapautta toimijoille

➤ VASTUU

- EU:n elintarvikelainsäädäntöön kirjatun periaatteen täysimääräinen soveltaminen
- Elintarvikealan toimija vastaa kaikissa tuotannon, jalostuksen ja jakelun vaiheissa elintarvikkeiden turvallisuudesta ja siitä, että elintarviketoiminta täyttää elintarvikemääräysten vaatimukset
  - "Hyvät toimijat – Tumpelot – Rikolliset"
  - "Sparraaja – Opettaja – Poliisi"

➤ VAPAUS

- valvonta-asetus (EU) 2017/625 art. 9.1 (d)
  - Toimivaltaisten viranomaisten on suoritettava **virallista valvontaa kaikkien toimijoiden osalta säännöllisesti, riskiperusteisesti ja sopivalla tiheydellä ottaen huomioon** ... toimijoiden tai niiden pyynnöstä jonkin kolmannen osapuolen 1.2 art. tarkoitettujen sääntöjen noudattamisen varmistamiseksi suorittaman oman valvonnan luotettavuus ja tulokset, ml. yksityiset laadunvarmistusjärjestelmät tapauksen mukaan

Elintarvikelain tuomia muutoksia

- Toimijan luotettavuuden selvittäminen
  - Harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuminen
- Erillistä kirjallista omavalvontasuunnitelmaa ei vaadita
  - Elintarviketurvallisuuden varmistaminen perustuu kuitenkin omavalvontaan
- Hygieniapassin voi saada ainoastaan osallistumalla hygieniapassitestiin
- Ensisaapumisvalvonta (eläinperäisten elintarvikkeiden sisämarkkinatuonnin valvonta) osaksi kuntien tekemää suunnitelmallista valvontaa
- Tarkastuksen tekeminen kotirauhan piirissä
  - Toimivaltainen viranomainen
- Tunnistautumaton näytteenotto
- Viranomaisen tiedonsaantioikeus ja oma-aloitteinen tietojen luovuttaminen toiselle viranomaiselle
- Alkutuotantopaikan ja huoneiston hyväksymisen peruuttaminen ja rekisteröidyn toiminnan keskeyttäminen tai lopettaminen
- Internet-sivustojen sulkeminen

Valvonnan riskiperusteisuus

- Joustavuus vs. yhdenmukaisuus
  - Yhdenmukainen tavoite = elintarviketurvallisuus -> tavoitteet voidaan saavuttaa erilaisilla keinoilla
- Erilaiset ja erikokoiset toimijat -> valvonnan kohdentaminen, missä eniten tarvetta
  - Valvonta on muutakin kuin valvontakäynti
- Riskiperusteisuuden tukeminen **valvontamaksujärjestelmän** muutoksella
  - Elintarvikevalvonnan valmentavan roolin korostaminen ja nykyistä monimuotoisemman viranomaistyön mahdollistaminen
  - Ehdotus: kiinteä perusmaksu + suoriteperusteinen maksu
- Valvonnan fokus huoneistosta toiminnan valvontaan
  - Perinteistä huoneistoa ei enää välttämättä ole

Valvonnan fokuointi

- ▶ Valvontakohde 4.2(3) §
- ▶ Toimijaa, joka harjoittaa tai on perusteltua syytä epäillä harjoittavan elintarvike- tai kontaktimateriaalitoimintaa, sekä **paikkaa**, jossa harjoitetaan tai on perusteltua syytä epäillä **harjoitettavan** elintarvike- tai kontaktimateriaalitoimintaa tai **säilytetään** elintarvikemääräysten noudattamisen kannalta merkityksellisiä tietoja
- ▶ Valvontakohde voi olla perinteisen alkutuotantopaikan tai elintarvikehuoneiston lisäksi esimerkiksi
  - ▶ Elintarvikkeiden myyntiä internetissä harjoittava elintarvikealan toimija
  - ▶ Maahantuojan varasto tai jakelukeskus
  - ▶ Keskusliikkeen pääkonttori, jossa säilytetään tietoja, jotka merkityksellisiä esim. sen selvittämiseksi, ovatko kaupan omien tuotemerkkien pakkausmerkinnät elintarvikemääräysten mukaisia

Tarkastus ja läsnäolo-oikeus

- ▶ Valvontaviranomaisella oikeus tehdä virallisen valvonnan edellyttämiä tarkastuksia **valvontakohteessa**, tutustua asiakirjoihin ja elintarviketietoihin sekä tarkastaa toiminnassa käytetyt laitteet, välineet ja tilat sekä **tilat, joita valvontaviranomainen perustellusta syystä epäilee käytettävän** valvontakohteen elintarvike- tai kontaktimateriaalitoiminnassa

Elintarvikevalvonnan seuraamusmaksu

- ▶ Toimivaltainen valvontaviranomainen voi määrätä toimijan maksamaan vähintään **300 euron** ja enintään **5.000 euron** elintarvikevalvonnan seuraamusmaksun, jos
- ▶ Harjoittaa alkutuotantoa, elintarviketoimintaa tai kontaktimateriaalitoimintaa sellaisessa toimipaikassa, jota ei ole hyväksytty tai rekisteröity
- ▶ Valmistaa, vie maasta, pitää kaupan, tarjoilee tai muutoin luovuttaa tai toimittaa elintarviketta tai valmistaa tai tuo maahan elintarvikekontaktimateriaalia, joka ei täytä vaatimuksia
- ▶ Harjoittaa markkinointia elintarvikemääräysten vastaisella tavalla
- ▶ Ei noudata velvollisuutta tiedottaa elintarviketoiminnasta liikkuvassa elintarvikehuoneistossa
- ▶ Ei noudata säädettyä vaatimusta jäljitettävyydestä
- ▶ Ei noudata säädettyä vaatimusta omavalvonnasta
- ▶ Ei noudata vakavia vaaroja tai ruokamyrkytyksiä koskevaa ilmoitusvelvollisuutta tai zoonooseja koskevaa ilmoitusvelvollisuutta
- ▶ Ei noudata laboratoriolle tai siellä harjoitettavalle toiminnalle säädettyjä vaatimuksia

Elintarvikevalvonnan seuraamusmaksu

- ▶ Hallinnollinen pakkokeino
- ▶ Pyritään ehkäisemään elintarvikemääräysten vastainen toiminta ja estämään sen jatkuminen nopeasti ja tehokkaasti

- ▶ Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa on otettava huomioon **menettelyn laatu, vahingollisuus ja toistuvuus**
- ▶ Maksu **voidaan jättää määräämättä tai määrätä maksettavaksi vähimmäismäärää pienempänä**, jos tekoa voidaan pitää vähäisenä ja maksun määräämättä jättäminen tai määrääminen vähimmäismäärää pienempänä on kohtuullista laiminlyönnin laatu, toistuvuus, suunnitelmallisuus ja muut olosuhteet huomioon ottaen.
- ▶ Seuraamusmaksu **määrätään maksettavaksi valtiolle**

Riskiperusteisuutta tuetaan maksujärjestelmän muutoksilla

- Kuntien tekemästä suunnitelmallisesta valvonnasta vuosittain perittävä valvonnan perusmaksu
- Kalenterivuoden alussa perittävä valvonnan perusmaksu 150 €
- Suunnitelmalliseen valvontaan sisältyvä näytteenotto sisältyy valvonnan perusmaksuun
- Perusmaksun **ulkopuolella**
  - Alkutuotannon toimijat, kyläkaupat, yleishyödylliset yhteisöt
  - Pienimuotoinen elintarvikealan toiminta, jossa vuotuinen **liikevaihto alle 10.000 €**
    - Toimijan **ei** katsota kuuluvan **suunnitelmallisen elintarvikevalvonnan piiriin**

Riskiperusteisuus – Määritelmiä

- Kyläkaupalla
  - Harvaan asutulla maaseudulla, ydinmaaseudulla, kaupungin läheisellä maaseudulla tai maaseudun paikalliskeskuksessa olevaa elintarvikehuoneistoa
  - Etäisyys lähimpään kauppaan on vähintään 7.5 kilometriä
  - Muuten vaikeasti tavoitettavissa, päivittäistavaroiden myynti on alle 2 milj. euroa / a
- Yleishyödyllisellä yhteisöllä tarkoitetaan yleishyödyllistä yhteisöä (tuloverolaki)
  - Yhteisö on yleishyödyllinen, jos se toimii yksinomaan ja välittömästi yleiseksi hyväksi aineellisessa, henkisessä, siveellisessä tai yhteiskunnallisessa mielessä, sen toiminta ei kohdistu vain rajoitettuihin henkilöpiireihin eikä se tuota toiminnallaan siihen osallisille taloudellista etua osinkona, voitto-osuutena taikka kohtuullista suurempana palkkana tai muuna hyvityksenä
- Elintarviketoiminta, jota ei pidetä elinkeinotoimintana
  - Elintarviketoimintaa, jossa vuotuinen liikevaihto on alle 10.000 €
  - Riskit ovat elintarviketurvallisuuden kannalta vähäisiä, ei pidetä elinkeinotoimintana
  - Ei kuulu suunnitelmallisen elintarvikevalvonnan piiriin eikä toimijalta myöskään peritä valvonnan perusmaksua (arvonlisäverolaki)

Riskiperusteisuutta tuetaan maksujärjestelmän muutoksilla

- ▶ Vuosimaksun lisäksi kunta perii hyväksymänsä taksan mukaisen suoriteperusteisen maksu
  - ▶ Elintarviketoiminnan rekisteröinti, alkutuotantopaikan ja elintarvikehuoneiston hyväksyminen, kontaktimateriaalitoimijan ilmoitus
  - ▶ Valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset (pl. alkutuotanto)
  - ▶ Uusintatarkastukset: Oiva, kehotuksen noudattaminen, pakkokeinojen noudattaminen
  - ▶ Vientivalvonta, vientitodistukset
- ▶ Vuosimaksun sijasta
  - ▶ Taksan mukainen maksu alkutuotantopaikalla tehtävästä ante mortem –tarkastuksesta
  - ▶ Lapin aluehallintoviraston maksuasetuksen mukainen maksu elintarvikevalvonnasta poroteurastamoissa, yhteydessä toimivissa elintarvikehuoneistoissa sekä poroteurastamossa teurastettavan eläimen ante mortem –tarkastuksesta alkutuotantopaikalla

Sujuvuutta valvontaan...

- ▶ Elintarvikelain uudistuksen yhteydessä uudistetaan voimassa olevan lain nojalla annetut keskeiset asetukset.
- ▶ Sääntelyn sujuvoittaminen näkyy erityisesti näiden asetusten uudistamisessa
- ▶ Elintarviketoiminnan rakenteelliset ja toiminnalliset vaatimukset kumotaan niin pitkälle, kuin elintarviketurvallisuudesta tinkimättä on mahdollista.
- ▶ Byrokratian purkutalkoot jatkuu...

Mikä ihmeen Oiva ?

- Ruokaviraston koordinoima elintarvikevalvontatietojen julkistamisjärjestelmä
- Tavoitteena kannustaa yrityksiä pitämään huolta elintarvikehygieniasta ja tuotteiden turvallisuudesta
- Avoimuus
  - Valvonta -> toimija (mitä tarkastetaan, mihin kiinnitetään huomio)
  - Toimija -> kuluttajille (kuinka meillä toimitaan)
- Elintarvikevalvonnan tarkastukset tehdään Oiva-arviointiohjeiden mukaisesti
- Perustuu elintarvikelainsäädännön vaatimukseen
- Valvonnalle tarkastusohjeet – toimijat voivat käyttää apuna oman toiminnan suunnittelussa
  - Ilmoitetut elintarvikehuoneistot
  - Hyväksytyt elintarvikehuoneistot

Oiva ja ilmoitettu elintarvikehuoneisto

- ▶ Elintarvikkeiden myynti
- ▶ Tarjoilu
- ▶ Teollinen valmistus (vilja, kasvis, hedelmät, marjat, juomat, valmisruoat, ravintolisät, erityisruokavaliovalmisteet)
- ▶ Pakkaaminen
- ▶ Kuljettaminen
- ▶ Varastoiminen

Oiva ja hyväksytty elintarvikehuoneisto

- Maito-alan
- Liha-alan
- Kala-alan
- Muna-alan laitokset

Oiva-raportin esilläpito

- Säännöllisen elintarvikevalvonnan piirissä olevat toimijat
- Yrityksen sisäänkäynnin yhteydessä – kun asiakas asioi toimijan luona
  - Alkuperäinen Oiva-raportti
  - Asiakas voi helposti lukea koko raportin
- Yrityksen internet-sivuilla
  - Kun yritys markkinoi elintarvikkeita sivuillaan
  - Raportti sijoitettava ensimmäiselle sivulle -> kuluttaja havaitsee helposti
  - Sähköinen pdf-versio (kolme viimeisintä raporttia) tai linkki oivahymy.fi/hae yrityksiä – sivustolle
- Oivahymy.fi/hae yrityksiä sivulla
  - Toimijalle katsottavaksi
  - Julkistetaan automaattisesti www.oivahymy.fi –internetsivuilla 10 d kuluttua
  - Raportit julkaisee kunnan elintarvikevalvonta tai Ruokaviraston tarkastuseläinlääkäri

Oiva Oiva-raportti • Oiva-raporttien Elintarvikevalvonta • Livsmedelstillsyn 1108955

Valvontakohte • Tillsynsobjekt
Ravintola Trappi
Nunnakatu 3, 21100 NAANTALI

Vilmsin tarkastus • Senaste inspektion
20.01.2020 😊

Tarkastustulos • Inspektionsresultat • 20.01.2020
Tilojen, pintojen ja välineiden puhtaus / Lokaleras, ytoras och redskapens renhet
Henkilökunnan toiminta ja koulutus / Personalens arbete och utbildning
Myynti ja tarjonta / Försäljningen och serveringen
Elintarvikkeista annettavat tiedot / Informationsen som skickas om livsmedel
Oiva-raportin esilläpito / Oiva-rapportens presentation

Aikaisemmat tarkastukset • Tidigare inspektioner
10.12.2019 😞
02.10.2019 😞

Arvosanat yhteensä RPL • Resultat i totalt RPL

😊 Oivallinen / Utmärkt	2
😊 Hyvä / Bra	5
😞 Koputtavaa / Bör korrigeras	
😞 Huono / Dålig	

Huomioit • Observation
Tilojen siisteydessä ja puhtauudessa on pieniä epäkohtia. Siivousvälineiden säilytykseen ja huoltoon käytettävien tilojen siisteydessä ja järjestyksessä on puutteita. Haittaeläintorjunnassa on havaittu puutteita ja hättälääkärin havaintojen on rajoittu.
Elintarvikkeista annettavissa tiedoissa on epäkohtia.
Vilmsintä Oiva-raporttia ei ollut asetettu esille Ruokaviraston määräämällä tavalla.

Valvontayksikkö Ration valvontayksikkö
Raportti julkaistaan sivulla www.oivahymy.fi viimeistään 31.1.2020 / Rapporten publiceras på sidan www.oivahymy.fi senast 31.1.2020

1/1

Valvontatietojen julkistaminen

- ▶ Suunnitelmallisen elintarvikevalvonnan piirissä olevan elintarvikealan toimijan on julkistettava valvontaviranomaisen antama elintarvikehuoneiston tarkastuksesta kertova raportti.
- ▶ Ennen elintarviketoiminnan ensimmäistä tarkastusta toimija voi julkaista ilmoituksen siitä, että elintarviketoiminta kuuluu suunnitelmallisen elintarvikevalvonnan piiriin
- ▶ Velvollisuus julkistaa valvontatietoja ei koske:
  - ▶ Alkutuotannon toimijoita; eikä
  - ▶ Alkoholijuomien valmistus- ja varastointipaikkoja
  - ▶ Toimijoita, jotka harjoittavat ensisijaisesti alkoholijuomien vähittäismyyntiä

Mitä Oiva kertoo ?

- **Oivallinen** – toiminta on vaatimusten mukaista
  - Tarkastuksella ei havaittu elintarviketurvallisuutta heikentäviä/vaarantavia tai kuluttajaa harhaanjohtavia asioita
  - Toimija hallitsee toimintansa riskit
  - Toimija hallitsee myös yllättävät ja satunnaiset epäkohdat itse omavalvonnallaan
- **Hyvä** - toiminnassa pieniä epäkohtia, eivät heikennä elintarviketurvallisuutta eivätkä johda kuluttajaa harhaan
  - Toimija korjaa oma-aloitteisesti
  - Valvoja: huomautus, ei määräaikaa, tarkastetaan säännöllisen valvonnan yhteydessä
- **Korjattavaa** - Toiminnassa on epäkohtia, jotka heikentävät elintarviketurvallisuutta tai johtavat kuluttajaa harhaan
  - Toimija: korjattava määräaikaan mennessä
  - Valvoja: kirjallinen kehoitus määräaikoineen tai hallinnolliset pakkokeinot, edellyttää korjauksen tarkastamista
- **Huono** - Toiminnassa on epäkohtia, jotka vaarantavat elintarviketurvallisuutta tai johtavat kuluttajaa vakavasti harhaan, tai toimija ei ole noudattanut annettuja määräyksiä
  - Toimija: Epäkohdat on korjattava välittömästi
  - Valvoja: kiireellinen, hallinnolliset pakkokeinot käyttöön, edellyttää korjauksen tarkastamista

ja kuluttaja

- ▶ Hymiöitä on neljä: Oivallinen, Hyvä, Korjattavaa ja Huono.
  - ▶ Mitä leveämpi hymy, sen paremmin elintarviketurvallisuusasiat ovat ravintolassa, myymälässä tai teollisuudessa.
- ▶ Tarkastuksen tulos määräytyy sen perusteella, mikä on tarkastettujen kohtien heikoin arvosana.
- ▶ Raportti voi siis sisältää usean oivallisen tuloksen, mutta yhden korjattavan, jolloin tarkastuksen tulokseksi tulee Korjattavaa.
  - ▶ Vuodesta 2016 alkaen Oiva-raportin tulosta avataan lisäämällä raporttiin tarkastettujen asioiden määrä ja niiden tulos numeroin.
- ▶ Parhaimman hymyn saamiseen edellytetään vain lain noudattamista. Tarkastuksen tulos määräytyykin huonoimman arvosanan mukaan siksi, että elintarviketurvallisuus voi heikentyä tai vaarantua jo yhdestä epäkohdasta.
  - ▶ Yhdelläkin epäkohdalla voi olla kuluttajalle suuri merkitys
  - ▶ Katsomalla myös kaikkia tarkastustuloksia ja lukemalla sanalliset Oiva-huomiot saa tarkemman kuvan yrityksen elintarviketurvallisuuden tasosta

Kiitos ja Oivallista kevättä!

- **Tulevia koulutuksia:**
- 3.2. Luomutuotteiden jalostustoiminta
- 4.2. Liha-alan lainsäädäntö ja omavalvonta
- **Minustako elintarvikealan yrittäjä – elintarvikealan yrityksen perustamisen ABC:**
- 2.3. Kotikeittiö, maatalouden yhteydessä oleva elintarviketoiminta, kauppakunnostus
- 16.3. Ilmoitettu, virtuaalinen sekä pyörillä liikkuva elintarvikehuoneisto
- 23.3. Eläinperäiset elintarvikkeet, ilmoitetut ja hyväksytyt elintarvikehuoneistot, Oiva Pohjois-Karjalassa
- 25.3. Pakkaus ja pakkaaminen II:
  - Uudet pakkaustrendit, pakkauksen merkitys myynnissä, ekologisuus, kierrätys, vastuullinen pakkaaminen